

Prizor iz Kekca

Z ZAKLJUČNEGA SREČANJA GLEDALIŠKIH SKUPIN V ŠENTJOŠTU

Zanimanje za gledališko klasiko ne pojenja

S krstno predstavo Vandotovega »Kekca«, ki jo je pripravila gledališka skupina KPD »Ivan Cankar« iz Šentjošta, se je v tamkajšnjem kulturnem domu končalo že 30. srečanje ljubiteljskih gledaliških skupin, ki delujejo na območju naše občine. Srečanju (reviji), ki je potekalo v sezoni 1992/93 se je to pot odzvalo pet ljubiteljskih gledaliških skupin: KUD »Primoz Trubar« iz Velikih Lašč s »Kretnico krivde« domačega avtorja in režiserja Andreja Perhaja, KPD Rob s Finžgarjevim »Divjim lovcem« (režija Roman Novelli), DPD »Svoboda« s Škofljice z delom »Dobrodošla miss Ana« neznanega avtorja (režija Andreja Anžič), KD Rakitna z »Velikaso norostjo« Jena Variota (režija Alenka Kovačič) in KPD »Ivan Cankar« iz Šentjošta s »Kekcem« Josipa Vandota (režija Alojz Oblak, pomagal pa je tudi Talal Hadi). Žal vseh predstavnikov omenjenih gledaliških skupin ni bilo v Šentjošt, kjer so gostom (režiserjem) poleg običajnih priznanj, domačini podarili v spomin tudi veličonočno butarico. Prireditelj je povezoval član IO občinske ZKO Matko Zdešar.

Večina del, ki so bila predstavljena na letošnjem srečanju, sodi še v staro dobro klasiko. Moderni eksperimentalni teater kar ne prodre na podeželje, saj ga, kot kaže, večina ljudi ne razume.

»Za zdaj smo imeli le eno samo predstavo,

pa še to doma na Rakitni; seveda bomo gostovali tudi drugod po občini in, če bo vse prav, nastopili tudi na republiški reviji.« nam je povedala režiserka gledališke skupine KD Rakitna Alenka Kovačič, ki se ji zdijo tovrstna gledališka srečanja koristna že zato, da se lahko posamezne gledališke skupine primerjajo med sabo.

»Oseбно mi bolj pristajajo moderna dela. Ko sem delala z otroki, sem izhajala iz njih samih, nisem jim vsiljevala likov, ki so jih tolmačili.«

Alojz Oblak, režiser gledališke skupine KPD »Ivan Cankar« Šentjošt, pa je povedal: »Preprosti ljudje si želijo klasičnih gledaliških del. Pri nas je kar precej mladega igralskega kadra, zato bi ga radi pritegnili v našo ekipo. Vem, da je bil nocoj tudi v dvorani kdo, ki bi bil rad Kekec.« Kekec je bil prva predstava po vojni, kjer je bil uporabljen domači dialekt. Tokrat ga je pri nas uporabljal samo Bedanec, in to kar šentjoškega. Nastop v narečju ga je napravil še bolj robatega. S samimi otroki je kar »luštno« delati. Da se jih obdelovati kot maslo. Seveda bomo igrali tudi še naprej, s tem, da bomo skušali za vsako tretjo ali četrto delo izbrati kaj sodobnejšega. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem sponzorjem, ki so nam pomagali, še zlasti horjulskim.«

B. VRHOVEC

DOBROVSKI UČENCI O JOŽETU PLEČNIKU

Plečnik je še vedno živ

Dela Jožeta Plečnika so še vedno predmet številnih obravnav, tako v visokih strokovnih krogih, kot pri preprostih občudovalcih. Ondas so mojstrove dela pretresali tudi člani knjižničarskega in likovnega krožka osnovne šole na Dobrovi, in sicer na posebnem spominskem večeru, ki so ga pripravili kot nekakšen povzetek večmesečnega učnega projekta o Jožetu Plečniku.

Učenci, lepo poravnani v vrsti, so po vrsti brali svoje spise o našem največjem mojstru arhitekture in — ob diapozitivih — tolmačili njegova dela.

»Veliko smo morali prebrati. Meni je tovarišica dala nalogo, in potem sva šli z mamom v cerkev Sv. Cirila in Metoda, kjer nama je župnik marsikaj povedal o njej. Drugič smo šli v cerkev vsi skupaj še slikati, nato pa sem iz vsega skupaj napravila nekakšen povzetek, ki sem ga predstavila danes. Prav zanimivo je, kaj vse je naredil Plečnik.« je povedala učenka 8. razreda Sabina Kreft.

Ideja o večmesečnem projektu o Jožetu Plečniku se je dobrovskim učencem porodila ob izidu monografije Petra Krečiča o velikem mojstru, pa tudi ob knjigi Marka Pogačnika »Ljubljanski trikotnik«, ki Plečnika obravnava na nekoliko drugačen način.

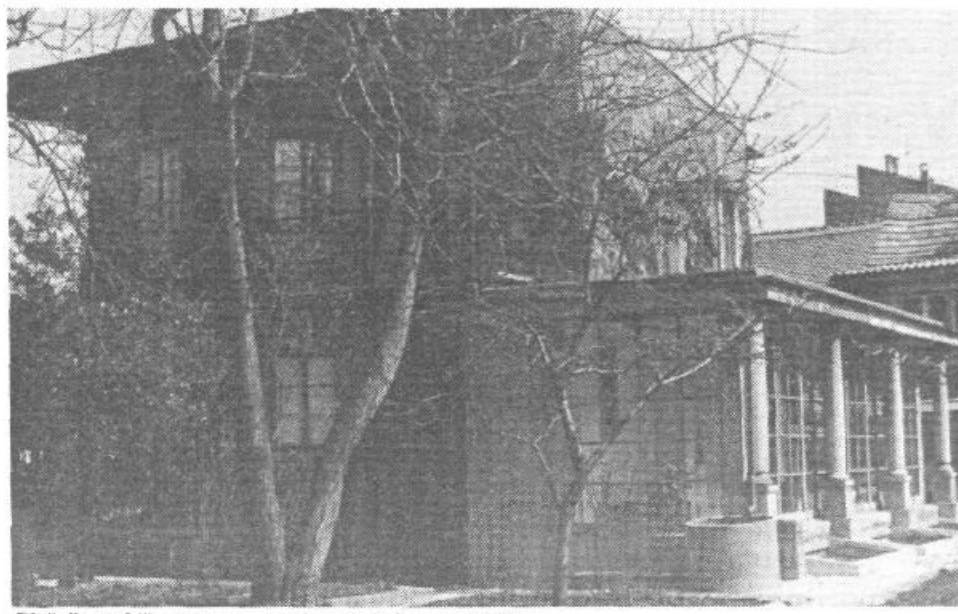
»Plečnik je zelo težak projekt za osnovne šole. Morali smo se kar potruditi, da smo uresničili vse, kar smo načrtovali. Med drugim smo izdali tudi posebno publika-

cijo o velikem mojstru, ki smo ji dali ime »Iz mraka neznanja, v svetlobo učenosti«. Res pa je, da je arhitektura področje, ki je učencem še nekam tuje,« je videla prireditelj s svojega zornega kota mentorica in knjižničarka na OŠ Dobrova Zdenka Sušec.

Po mnenju Petra Krečiča, posebnega gosta večera, bi lahko osnovne šole še več napravile za promocijo arhitekture in stavbarskih umetnosti. Pohvalil je dobrovške učence za ves trud, ki so ga vložili v spoznavanje Plečnika, ni pa mogel mimo ugotovitve, »da so izrazi čisto težki in jih učenci še ne razumejo dovolj, ker gre le za tehnične izraze iz umetnostne zgodovine.« Želel bi, da bi to morda kasneje koga res pripeljalo do arhitekture,« je med drugim dejal. »Škoda bi bilo, če ne bi znali napraviti še naprej nekaj korakov.«

Ugledni gost je obudil spomin na svojega deda, ki je bil dober znanec Jožeta Plečnika. Prav prek njega se je tudi prvič seznanil z mojstrovimi deli. Pripovedoval je o svojem umetniškem zorenju, pa tudi o večnih resnicah arhitekture, kjer ne šteje zgolj forma, ampak je treba v arhitektonskih stvaritvah videti tudi notranje, globlje sporočilo. Svoje razglabljanje o Plečnikovi umetnosti pa je najbolje strnil z Vidmarjevo ugotovitvijo: »Plečnik je zato tako težak, ker je toliko ustvaril.«

BRANKO VRHOVEC

Plečnikova hiša v Trnovem — bogata kulturna dediščina

Mladi lutkarji v knjižnici Prežihov Voranc

V galeriji knjižnice Prežihov Voranc na Tržaški c. se je končalo že petnajsto srečanje lutkovnih skupin, ki delujejo na viških osnovnih šolah. Pretežno mladenično občinstvo so se tokrat predstavili lutkovni skupini iz OŠ Brezovica z igricama »Ples čevljičkov« in »Torbica in čopič sta se izgubila« (avtorica in mentorica Marija Modic), pa lutkarji OŠ Vič z ljudsko igrico »Jež in lisica« (priredba in mentorstvo Bojana Šivic) in lutkovna skupina OŠ Livada z igrico Grigorja Viteza »Zrcalce« (mentorica Marija Obreza). Lutkarji OŠ Oskar Kovačič so se predstavili z igrico

Marjana Mančka »Piščanček Pik« (mentorica Sonja Grošelj), enodnevno lutkovno srečanje pa je sklenila OŠ Škofljica z igrico Jane Miličinski »Joj boli« (mentorica Draga Košak).

»Sama sem že kako leto v naši lutkovni skupini. V tem času smo tudi pripravili to našo igrico. Vse lutke smo izdelali sami, po lastni zamisli. Jaz igram strah, in zdaj se mi kar luštno igrati.« je povedala o svojem nastopu mlada članica lutkovne skupine OŠ Oskar Kovačič VESNA ZUPANČIČ.

B. Vrhovec

Šopek za mamico

V mesecu maju je bilo izrečenih nemalo lepih besed o materah, vse pa se je nanašalo na 8. in 25. marec.

Zadnjega so počastili tudi v Šentjoštu, v soboto, 27. 3. ob 19.30 v Kulturnem domu Ivana Cankarja. S tem so se oddolžili materam za vse njihove neprespane noči, skrbi in druge odgovornosti. Za lepo pogrnjenimi mizami in obloženi z dobrotami, ki so jih same spekle, so sedele mamicе, mame, babice, itd., nedaleč stran, v kotu, pa so imeli šolarji OŠ Šentjošt svojo razstavo, kjer so razstavili svoje likovne in pisateljske izdelke.

Program je pričela povezovalka točk Špela Gradolinik z lepim uvodom v proslavo. Le-ta je vseboval o materinih skrbih, o njenem največjem bogastvu — otroku, in še in še.

Kot prva točka so nastopili šolarji, ki so podelili mamicam in svojim najbližjim svoje šopke rož in njihovo čestitko. Brez izjem so bili vsi šopki lepi in čestitke prav tako.

Temu je sledil nastop pevskega zbora »Fantje z Viča« z 11-člansko udeležbo. V dveh delih so zapeli veliko slovenskih narodnih pesmi, učni pa jih J. Kotar, kateri poučuje tudi mešani pevski zbor v Šentjoštu. Gledalci so jih spremljali z velikim zanimanjem in navdušenjem.

Še enkrat so na oder prišli istoimenski šolarji, tokrat z malo daljšo točko. Najprej so zaigrali igrico z deklamacijo, sledilo je še igranje Andraža K. na harmoniko in Erike O. na klavir, petje, recitiranje in navsezadnje še nekaj plesa, ki so se ga naučili v svoji šoli pod vodstvom pesne šole Bolero.

Piko na i pa je dodala domača folklorna skupina s štajerskimi pustnimi plesi. Ob gledanju in poslušanju pa je marsikoga zasrbelo v petah, da bi še on sam zaplesal.

Na koncu pa so bili vsi navzoči vabljani na pogostitev, kľepet ob kozarcu topllega čaja oz. karkoli že.

Zahvala za to proslavo gre seveda gospema Francki in Marti in KUD-u. Upajmo, da bo takih in podobnih proslav v našem kraju še veliko.

Gašper Tominc
Butajnova 4/a

prejeli smo pismo

Moje Trnovo ni naše Trnovo

Na pobudo Turističnega društva Trnovo, ki je v svojih turističnih akcijah zelo podjetno in iznajdljivo, je g. Bređa Kovič posnela TV film »Moje Krakovo — moje Trnovo.« TV Slovenija je film predvajala 15. marca letos.

Za TV film je bila narejena kar solidna reklama in kdor je hotel, si je film lahko ogledal, ker je bil pravčasno obveščen. Skratka krajanje ne soseske so bili opozorjeni in kot smo obveščeni so ga mnogi gledali. Toda kakšen je bil odziv, kaj mislijo sedaj o filmu, ko so ga videli?

Predvsem so bili odmevi na film zelo različni. V filmu je bilo čutili, da je bil narejen pretežno pod vplivom miselnosti in zgodovinskih dejstev, kakor jih je zbral in objavil nekdanji trnovski župnik Ivan Vrhovnik in knjigi »Trnovska župnija«. Pa še tu je bilo čutili, da je ne oziraje se na zgodovinska dejstva, prevladala nostalgija in bi bilo ime filma, ki bi najbolj ustrezalo vsebini: Babica pripoveduje ob kofetku...

Ob tem pa je treba še posebej pohvaliti kamero snemalca Bojana Kastelica, ki je bila na visoki umetniški ravni. Predvsem je pokazal, da je snemalec na evropski umetniški in tehnični ravni, da obvlada tudi »božansko perspektivo« kot nekateri pravijo takim kotom snemanja kot jih je uporabil pri snemanju trnovske fare. Tudi montažerka Sonja Peklenk je iz posnetega materiala ustvarila dinamičen film, kako obuja babica pri kofetku svoje spomine, kako je bilo nekoč. In to je zelo kulturna babica, zelo je domača pri slikarjih od Riharda Jakopiča pa še drugih, ki so slikali Krakovo in Trnovo.

Vse kar smo videli v filmu pa je minulosť in še ta ni realno prikazana, zabeljena z veliko dozgo nostalgije. Kar preveč.

Pri gledanju filma je bilo čutili, da se je avtorica v sebi borila, kaj predstaviti v oddaji in izpustiti ali bolj v kaj ne dregati. Tisti, ki so prebrali »Trnovsko župnijo«, je znano, kako je avtor okarakteriziral »Novo Trnovo«, verjetno zato ga v filmu sploh ni bilo. Pa še marsikaj drugega. Prav zato so bile sodbe krajanov tako različne. Enotni so si bili, da so bili lepi posnetki, izbrani, tudi razgledniško lepi, kulturni, toda ni jim bilo jasno, kaj naj bi si s tem turistični delavci pomagali za turistično promocijo tega kraja. Sedanje Trnovo v novih pogojih uspešno nadaljuje na starih tradicijah, arhitektonsko se obnavlja jo trnovske ulice, s čemer so že delno povrnili prijazen izgled temu okolju. In tako ostanemo pri najbolj razširjeni presoji tega filma o Trnovem in Krakovu: Babica pripoveduje ob kofetku...

Stane Lenardič

O turističnem društvu, filmu Moje Krakovo, moje Trnovo in še čem...

Ko smo ustanovljali Turistično društvo Trnovo — bilo je to 1986. leta — smo zelo temeljito razmišljali, s čim sploh naj se ukvarja naše društvo, glede na to, da so v Ljubljani razvite skoraj vse poklicne institucije, ki se ukvarjajo s turizmom. Tedaj smo sklenili, da se bomo osredotočili predvsem na naše neposredno okolje, v katerem so številne znamenitosti, zanimive za nas in za eventualno obiskovalce od drugod. Tu smo poleg drugih dejavnikov imeli v mislih predvsem bogato in zanimivo kulturno dediščino, možnosti za rekreacijo, pestro gostinstvo in še kaj. Tako smo v svoj program kot najvažnejšo nalogo zapisali predvsem skrb za oživljanje in popularizacijo kulturne dediščine, da pa bi jo lahko uživali v kar se da urejenem okolju, smo veliko energije posvetili tudi skrbi za našo okolico. V uresničevanju našega programa, predvsem tistega, ki se nanaša na kulturno-zgodovinsko dediščino, smo izpeljali nekaj odmevnih akcij: »Trnovo in Krakovo na likovnih umetninah« (27 diapozitivov), izdali smo prospekt »Trnovo in Krakovo«, v pripravi pa je tudi vodnik po Trnovem in Krakovu. Ves čas pa smo želeli priti tudi do filmske upodobitve Trnovca in Krakovca. Ker TD ni imelo denarja za samostojen projekt, smo navezali stike z gospo Bređa Kovičevno, avtorico številnih oddaj s kulturno-zgodovinsko in umetnostno tematiko za TV Slovenijo, ki je oddaja »Moje Krakovo, moje Trnovo« financirala in vključila v svoj dokumentarni program.

Z drugim delom našega programa — s skrbjo za naše okolje smo bili manj uspešni. Ugotovili smo, da v tako gostu posejelih soseskah še tako prizadevni člani turističnega pa tudi katejegakoli drugega društva ne morejo storiti veliko, če v redu ne delujejo komunalne službe in če tudi ozaveženost krajanov ni na primernih stopnjah. Zato smo tudi v Trnovem in Krakovu prča kaj neresavešljivi podobi: nasmetenim in neurejenim ulicam in porečnim nabrežjem, pohojenim in zanemaranim zelenicam, zapuščenim živim mejam, prevrnjenim koškom za smeti ob cestah (kolikor jih je sploh še), razbitim uličnim svetilkam, poškodovanim prometnim znakom, posprejanim zidovm, zasmetenim parkiriščem itd. Pa smo si v turističnem društvu mislili: skušajmo približati in prikazati vsem nam — kajti za nas krajane Trnovca in Krakovca predvsem gre — kako je tukaj bilo nekoč (tako je tudi zapisano na začetku oddaje »Moje Krakovo, moje Trnovo«), koliko pomembnih dogodkov in osebnosti se je strnilo in prepletalo na tem »dragem koščku pisane zemlje«, kakor jo je označil R. Jakopič, kako so živeli ljudje na tej zemlji, ob vodah, kot ribiči, čolnarji, kmetovalci, obrtniki, ustvarjalci in duhovni vodniki. Ali nas še

kaj veže s preteklimi časi? Mislimo, da bomo morda tedaj, če se bomo zavedli zlahkosti tega okolja, do njega morda bolj prizanesljivi, ga bomo bolj spoštovali in bomo nanj tudi bolj pazili. To je bil torej — poleg vedno navzoče radovednosti, kako je bilo nekoč in kako to upodobiti — eden poglavitnih namenov oddaje. Drugi namen pa je seveda bil, da vsakega, ki ga Trnovo in Krakovo zanima, in teh ni malo, na najboljši možen način uvede v poznavanje njegovih lepot, kulturnih, naravnih in drugih znamenitosti, ki si jih potem lahko neposredno ogleda. Toliko o vprašanju, zakaj se je Turistično društvo tako zelo zavzemalo za ta film, o katerem sem slišala zelo veliko pohval in ki je tudi po oceni strokovnjakov vrhunski profesionalni dosežek.

Zdaj pa k pisanju gospoda Lenardiča! Vtis imam, da poglavitno nerazpoloženje gospoda Lenardiča, ki v oddaji nekaj hvali, nekaj graja, izvira iz njegovega sumničanja, da ima nekdo nekaj proti »Novemu Trnovemu«. Čelo znameniti trnovski župnik in zgodovinar, katerega »Trnovska župnija v Ljubljani« je izšla pri »Učiteljski tiskarni« 1933. leta in ki je že dolgo pod rušo, naj bi ga — Novo Trnovo namreč — (verjetno negativno) okarakteriziral. Nič takega, gospod Lenardič! I. Vrhovnik je bil blagi mož, ki je svoja raziskovanja Trnovca zaključil v 30-ih letih tega stoletja. Koncept oddaje pa je tudi bil, kot že rečeno, zgodovinsko naravnani. Ob tem pa ostaja seveda še dovolj možnosti za različne prikaze sodobnega Trnovca in Krakovca, le lotiti se je treba zavele!

Iz naslova našega članka »Moje Trnovo« ni naše Trnovo... bi domnevala, da imate pooblastila, da pišete v imenu nas vseh, »Novih Trnovčanov.« Mojega pooblastila vsekakor nimate, pa sem tudi šele od 1970. leta Trnovčanka. Predvsem pa me v vašem zapisu zaprepasča, da se tako zlahka odpovedujete zgodovini (kajti oddaja temelji izključno na zgodovinskih virih) tega kraja. Sama se namreč z veseljem identificiram s to zgodovino. Spoznala sem jo iz študija številnih pisnih in drugih virov, iz te oddaje, pa tudi iz živih pričevanj. Ne sicer od »babice ob kofetku« (o, ko bi jih bilo še veliko, ki bi se jim ljubilo pripovedovati!), pač pa od dedka, gospoda Kurenta iz Jelovškove ulice, katerega spomine na nekdanje čase smo posneli na magnetofon. Sicer pa je z zgodovino tako, da smo vsi dediči skupne narodne in posamične rodovne zgodovine. Lahko se ji sicer odpovemo, toda nosimo jo v sebi! Vseših pa celo potkra na našo vest. Ne le kot nostalgija, ampak kot zaveza za naše prihodnje ravnanje!

Breda Cajhen
TD Trnovo